

# Finansklagenemnda Skade

## Avgjørelse FinKN 2024-878

27.9.2024

If Skadeforsikring NUF

### Bygning - innbo (kombinert)

Lekkasje i varmepumpe – brudd på bygnings rørledning?

Sikrede oppdaget stopp i sin væske til vann varmepumpe og krevde erstatning for pumpen, som ikke kunne repareres. Sikrede anførte at pumpen var en del av bygningens rørledning, og at det var rørbrudd i pumpen. Foretaket avslo kravet og anførte at varmepumpen ikke var en del av bygningens rørledning, og at lekkasje fra rør internt i pumpen heller ikke ga krav på erstatning. Nemnda kom til at varmepumpen måtte regnes som en del av "bygningens rørledning", og at både indre og ytre bruddskader var dekningsmessige.

---

### Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på vann-til-vann varmepumpe.

Sikredes bolig er dekket med "Super" bygningsforsikring med følgende vilkår:

3. Hva forsikringen omfatter

3.1. Bygning(er) som angitt i forsikringsbeviset

3.1.1. Til bygning medregnes fastmontert utstyr som er vanlig for bygningens formål.

(...)

4. Hvilke skader dekkes

Forsikringen gjelder fysisk skade på ting inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold og forbedringer er unntatt.

Forsikringen gjelder ved:

(...)

4.4. Vann-/gass-/annen væskeskade og rørbrudd (...)

Følgende dekkes:

- Skade som følge av lekkasje, oversvømmelse eller tilbakeslag fra bygningens rørledning med tilknyttet utstyr.
- Skade som følge av utstrømming av vann, gass og annen væske fra utstyr som ikke er tilknyttet bygningen.
- Bruddskade på bygningens rørledning for gass, vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder eller beholder, oljetank, septiktank, vann- og avløpsspumper, drenskum, fyrkjele og lignende.

(...)

4.6. Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over

– Skade som skyldes frost, is og tele.

– (..)

- Skade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat.

Sikrede oppdaget 15.10.23 feil ved varmepumpen og forklarte følgende i skademelding datert 23.1.24:

**Hvor har du observert skader?** Varmepumpeanlegg sluttet å fungere. Har hatt rørlegger på plass flere ganger, og kjølemontør for å finne feilen, og hva som evt. må utbedres. De har nå kommet frem til at varmepumpe er defekt og må byttes ut.

**Gi en utfyllende beskrivelse av hendelsen:** Vi mistet varme og varmtvann i huset, rørlegger og kjølemontør som leverer den type varmepumpeanlegg som vi har Høyx Alpha Innotec væske til vann med sjøkollektor. Etter en del feilsøking prøving -testing og feiling har de komst frem til at varmepumpe må byttes ut.

**Tilleggsopplysninger:**

Vi har på grunn av problemene med varmepumpe hatt noen enorme strømgeregninger. Håper noe av merkosten forårsaket av defekt varmepumpe også kan dekkes.

**Sakkyndige D. foretok feilsøking 7.2.24 og rapporterte:**

**Viser til feilsøking av varmepumpe etter havari.**

(...)

Ved feilsøking av anlegget viser det seg at vi ikke får hentet energi fra kald side og temperatur ut og inn er tilnærmet lik. Årsak til dette er nok havari på kompressor eller ekspansjonsventil som regulerer kuldemediet.

Anbefaler ikke utskifting av deler da vi ikke vet resultatet etter bytting av deler. Det kan være mer som er feil på som vi ikke før svart på før kompressor og evt. ventil er byttet.

Anbefaler dermed nytt anlegg og foreslår følgende : Daikin Altherma 10kW tilsvarende den som er der i dag. Prisoverslag vil være inkl. mva. kr. 150 000,- ferdig kuldeteknisk montert og igangkjørt.

Ikkje inkludert i dette er:

- Elektriske tilkoblinger og evt. ombygginger som her må gjøres. Men dette vil uansett være småting.
- Vanntilkobling.

Utført feilsøking er ikke inkludert i disse prisene. Håper dette vil være av interesse og ta kontakt om noe rundt dette skulle være uklart.

Foretaket avslo kravet 8.2.24 og viste til at rapporten ikke konkluderte med konkret årsak, men at kompressoren enten hadde havarert eller at ekspansjonsventilen var skadet. Foretaket viste til unntak i punktene 4.1.2 og 4.7 for "[s]kade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat".

Foretaket rekvirerte etter klage fra sikrede 12.2.24 sakkyndig F. til ny feilsøking av pumpen.

Rapport av 14.2.24 hadde følgende omtale:

Jeg var på befaring på varmeanlegget i går 13/2 og etter en kort samtale med FT om historikken til anlegget så fikk jeg en mistanke til at vesken i sjøkollektoren ikke hadde tilstrekkelig lavt frysepunkt. På dette anlegget er det benyttet sprit som frostvæske som bør blandes med vann til ca 35% som gir frysepunkt på ca -18 grader. Frysepunktet til den aktuelle blandingen ble målt med refraktometer til ca -2 grader. Under normal drift kan det være -10-12 grader i fordampere til varmepumpen og vesken vil derfor fryse og varmepumpen går i alarm. På grunn av dette ble ikke varmepumpen testet, men FT forteller at varmepumpen går i mange timer etter at den blir resatt. Dette anlegget er såpass nytt at jeg kan ikke forklare årsaken på noen annen måte enn at kollektorvesken har blitt blandet feil.

Foretaket gjentok avslaget 16.2.24 og anførte at det ifølge rapporten ikke var noen skade på anlegget, og at det derfor ikke var grunnlag for erstatning. Foretaket anbefalte sikrede å skifte kollektorvæske for å avklare om dette var tilstrekkelig til å få pumpen i gang igjen.

Sikrede klagde på avgjørelsen samme dag:

Jeg har tatt dette med min rørlegger, som sier han ikke forstår hvor kjøleegenskapene til kollektorslangen er blitt av. Anlegget gikk greit i mange år etter montering, og det eneste han har gjort er å lufte kollektorsløyfen, 3 ganger.

Mulig det ble tilført noe rent vann hver gang, men etter hans mening ikke nok til å redusere egenskapene så mye.

Han målte selv til kjøleegenskapene i kollektorsløyfe til – 5 grader etter siste gang han "luftet", men mente dette måtte være feil da han ikke kunne forstå dette var mulig.

Jeg har bestilt rørlegger inn på nytt, for å tilføre ny sprit slik at kjøleegenskapene igjen kommer på – 18 grader.

Jeg avventer til dette er utført, og vi har fått testet anlegget på nytt før jeg konkluderer noe mer rundt dette.

(...) [sakkyndig F] sier det kan være anlegget har tatt skade av å fryse flere ganger.

Sikrede kontaktet foretaket på nytt 18. og 19.3.24 og opplyste at sakkyndig D. hadde funnet lekkasje som ikke lot seg reparere på varmesiden i anlegget. Sikrede anførte at skaden var omfattet av forsikringens dekning for vann-/gass-/annen væskeskade og rørbrudd. D. uttalte 18.3.24:

Når vi tømte anlegget for å bytte ventil så viste det seg at det manglet litt kuldemedium.  
Trykktestet dermed anlegget med nitrogen og hører da en liten suselyd fra vannrør til veksler på varmside.  
Setter så på gummihandsker på stussene, (se bilde) og denne blåser seg opp.  
Er dermed innvendig lekkasje på veksler som ikke lar seg utbedre.  
Som eg skrev tidligere så var det tryggest å bytte hele kompressormodulen for å unngå dette.  
Men med så stor prisforskjell så er det selvsagt fristende å prøve enklere løsninger først.

Foretaket opprettholdt sitt avslag 19.3.24 og viste bl.a. til at skader som oppstår i elektriske apparater kun erstattes dersom skadeårsak er "lynneslag eller elektrisk fenomen, som overslag, kortslutning, overspenning eller lysbue (...)", og at lekkasje fra rør internt i pumpen ikke ga krav på erstatning, jf. vilkårenes pkt. 4.4.

Sikrede klaget til foretakets kundeombud, som opprettholdt foretakets beslutning. Kundeombudet viste bl.a. til at røret inne i varmepumpen ikke falt inn under begrepet "bygningens rørledning", men var en del av pumpens eget rørsystem, jf. FinKN 2020-28.

Sikrede sendte 19.4.24 følgende kommentar:

Jeg viser til at en slik installasjon med vekt over 200 kg er fastmontert utstyr. Den er eneste kilde til varme til varmtvann og oppvarming. Videre har denne installasjonen en estimert levetid på over 20 år, og om den ryker etter 8 år, må det være konstruksjonsfeil eller lignende.

Foretaket fremla 12.8.24 følgende kommentar:

Vi ser behov for å utdype/forklare årsaken til skaden på varmepumpen nærmere.  
Uttalelsen fra D. Kjølleservice ... lyder;

Når vi tømte anlegget for å bytte ventil så viste det seg at det manglet litt kuldemedium.  
Trykktestet dermed anlegget med nitrogen og hører da en liten suselyd fra vannrør til veksler på varmside.  
Setter så på gummihandsker på stussene, (se bilde) og denne blåser seg opp.  
Er dermed innvendig lekkasje på veksler som ikke lar seg utbedre. (...)

Det første som fremkommer her er at de oppdaget at det manglet kuldemedium.  
Kuldemedium er frostvæske/glykol e.l. De trykktestet dermed kaldkretsen (hvor kuldemediumet sirkulerer) med nitrogen, og hørte da en liten suselyd som kom fra varmeveksleren. De kunne da bekrefte at det var en lekkasje på kaldkretsen inni varmeveksleren. At de hørte suselyden fra denne lekkasjen ut via vannrøret til varmeveksleren på varmsiden betyr ikke at lekkasjen var på et vannrør i varmepumpen ... . Korrekt faktum er altså at det ble påvist en lekkasje på kaldkretsen inni varmeveksleren.

**Sikrede** krever erstatning for vann-til-vann varmepumpe og anfører at skaden skyldes rørbrudd som dekkes av forsikringsvilkårenes pkt. 4.4. Sikrede viser til rapport fra sakkyndige D. som konkluderer med at feilen bestod i en liten lekkasje i varmeveksleren i kompressoren.

Sikrede bestrider foretakets anførsel om at varmepumpen ikke er utstyr som er tilknyttet bygningens rørledning. Varmepumpen er integrert, og en kilde til oppvarming av hus og vann.

**Forsikringsforetaket** avviser ansvar og anfører at skaden ikke skyldes brudd på bygningens rørledning, jf. FinKN 2024-87.

Dekning etter vilkårenes pkt. 4.4 gjelder kun følgeskader av lekkasjen og ikke reparasjon av årsaken til lekkasjen. Det er ikke oppstått følgeskader av lekkasjen i varmepumpen. Lekkasje fra et rør internt i pumpen gir heller ikke krav på erstatning etter vilkårenes pkt. 4.4.

Det er ikke dokumentert en skadeårsak som er omfattet av dekningen for varmepumper, eksempelvis pkt. 4.6 plutselige skader, eller 4.1.2 lynnedslag eller elektrisk fenomen.

### **Finansklagenemnda Skades begrunnelse**

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skade på væske til vann varmepumpe.

Sikredes forsikring omfatter:

#### **4.4. Vann-/gass-/annen væskeskade og rørbrudd (...)**

Følgende dekkes:

- Skade som følge av lekkasje, oversvømmelse eller tilbakeslag fra bygningens rørledning med tilknyttet utstyr.
- Skade som følge av utstrømming av vann, gass og annen væske fra utstyr som ikke er tilknyttet bygningen.
- Bruddskade på bygningens rørledning for gass, vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder eller beholder, oljetank, septiktank, vann- og avløpspumper, drenskum, fyrkjele og lignende.

Sikrede anfører at skaden er dekket av strekpkt. 1. Nemnda forstår saken slik at det dreier seg om rørbrudd i varmepumpens glykolkrets, eller kuldemedium, og at lekkasjen er inni varmeveksleren. Det er ikke oppstått følgeskader av lekkasjen. Dette strekpunktet er da ikke relevant.

Strekpkt. 3 omfatter "[b]ruddskade på bygningens rørledning for gass, vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder .... fyrkjele og lignende".

En naturlig forståelse av formuleringen "bygningens rørledning for gass, vann og annen væske" er at den omfatter rør som er fastmontert i bygningen, og at disse rørene frakter gass og væske som nevnt rundt i bygningen. En varmepumpe er ikke et slikt rør, og den frakter ikke selv verken gass eller væske. I første strekpunkt står det "bygningens rørledning med tilknyttet utstyr" – noe som skulle bety at "tilknyttet utstyr" ikke er å forstå som en del av "bygningens rørledning". I tredje strekpunkt utvider foretaket imidlertid selv den naturlige forståelsen av ordlyden ved å ramse opp utstyr som ikke naturlig faller innenfor kategorien rør, og som heller ikke frakter gass eller væske, men som er knyttet til rørsystemet, slik som fyrkjele, pumper og tanker. Disse installasjonene har funksjoner som understøtter og jobber sammen med rørledningens funksjon. Når det i ordlyden står "eller lignende" er det derfor naturlig å forstå det slik at installasjoner som etter sin art har samme funksjon som det opplistede utstyr må inkluderes. Varmepumpen har samme funksjon som en fyrkjele, den varmer opp vannet som skal sendes ut i rørsystemet for å varme opp bygningen. Dette skulle tilsi at varmepumpen, på samme måte som en fyrkjele er inkludert. Den usikkerheten som her er knyttet til uttrykket "rørledning" må gå utover foretaket som kunne ha formulert vilkårene klarere.

Foretaket anfører mot dette at pumpen fungerer på samme måte som varmeelementet i en ordinær varmtvannstank, og at "Dersom det skjer noe internt med varmeelementet i en ordinær varmtvannsbereder som gjør at varmtvannsberederen slutter å fungere" så ville det ikke blitt vurdert som "brudd på bygningens rørledning" eller brudd på ... "varmtvannsbereder". Foretaket synes altså å sondre mellom indre og ytre bruddskade og å mene at indre bruddskade ikke er dekket. Nemnda kan ikke se at en slik sontring har støtte i ordlyden i vilkårene, som bruker uttrykkene "bruddskade" på "rørledning" generelt og omfatter varmtvannsberederen.

Foretaket viser videre til nemndspraksis, FinKN 2020-286 og 2024-87. FinKN 2020-286 gjaldt luft-til-luft-varmepumpe. En slik varmepumpe er ikke knyttet sammen med "bygningens rørledning", og den understøtter ikke funksjonen til "bygningens rørledning". Den leverer selv varme uten å sende dette rundt i "rørledningen". Denne avgjørelsen er derfor ikke relevant.

FinKN 2024-87 gjaldt lekkasje i filterhuset i en væske til vann varmepumpe. Nemnda legger her med henvisning til FinKN 2020-286 til grunn at også slike varmepumper utgjør et "eget rørsystem og ikke en del av bygningens rørsystem". Med de opplysninger nemnda nå har om slike varmepumper blir denne forutsetningen feil.

Nemnda mener ut fra dette at vilkårene er uklare, og derfor må tolkes mot foretaket som kunne uttrykt seg klarere. Tredje strekpunkt må da tolkes slik at varmepumpen må regnes som en del av "bygningens rørledning", og også slik at både indre og ytre bruddskader omfattes.

Avgjørelsen er enstemmig.

#### **Finansklagenemnda Skades konklusjon**

Sikrede gis medhold.

*Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).*